

Protokół

obrad sejmowych z dnia 21. Marca 1866.

Posiedzenie pięćdziesiąte szóste.

Obecni: Marszałek xiążę Sapieha.

Sekretarze: Posłowie Geringer, Kulczycki, Sawczyński i hr. Wodzicki Ludwik.

Komisarz rządowy: c. k. radca dworu Possinger.

Posłów obecnych na początku 110, w ciągu posiedzenia 131.

Marszałek otwiera posiedzenie o godzinie 10 $\frac{1}{2}$.

Sekretarz poseł Ludwik hr. Wodzicki odczytuje protokół posiedzenia z dnia 20. Marca, który bez uwag przyjęto.

Odczytano dalszy ciąg petycyj wniesionych do Sejmu od liczby 2.316. do liczby 2.340. włącznie, z których 7 odesłano do Wydziału krajowego.

Poseł Kozłowski uzala się na zaleganie druku sprawozdań stenograficznych, i zapytuje bióra sejmowego o powody zwłoki.

Sekretarz Sawczyński odpowiada w imieniu bióra sejmowego, że druki sejmowe oddano pierwotnie drukarni rządowej, która ze wszystkich drukarni lwowskich zarządza największym zasobem materiałów drukarskich i pracowników, a przytem podjęła się drukowania po najtańszych cenach. Jakoż w miesiącu Grudniu rzeczywiście spieszenie wywiązywała się z przyjętego na się obowiązku. Teraz drukarnia zaniedbała się, — bióro sejmowe używało wszystkich środków celem przyspieszenia druku sprawozdań stenograficznych, udawało się kilkakrotnie do dyrekcji drukarni; — cofnięto z tej drukarni a oddano do drukarni stauropigijnej wszystkie druki ruskie, a wszystkie prawie sprawozdania komisyjne drnkują się także w innych drukarniach, tak że tylko sprawozdania stenograficzne pozostały w drukarni rządowej, ale pomimo to i te druki zalegają, ponieważ zarząd drukarni rządowej nie wpływa na większy pospiech w pracy.

Marszałek udaje się do Komisarza rządowego z prośbą, aby Rząd wpłynąć raczył na przyspieszenie druków, powierzonych drukarni rządowej.

Z porządku dziennego zdaje poseł Boczkowski w imieniu Wydziału krajowego sprawę z czynności komisji, zajmującej się zapomogą dotkniętych nieurodzajem.

Po tem sprawozdaniu wnosi Marszałek, ażeby Izba w przeświadczeniu, że kraj w sprawie pożyczki dla głodem dotkniętych zawdzięcza najwięcej Najjaśniejszemu Panu, wybrała delegatów, którzyby na ręce Jego Excelencyi Namiestnika kraju złożyli wyraz podziękowania Jego C. K. Mości.

Izba przyjęła ten wniosek jednomyślnie.

Poseł Skrzyński Ludwik wnosi, aby i Ministrom hr. Belcredem i hr. Larischowi, tudzież szefowi sekcji w Ministerjum Skarbu p. Beckowi, którzy usilnie popierali sprawę pożyczki, wreszcie i delegatowi hr. Włodzimierzowi Borkowskiemu Izba wynurzyła podziękowanie. — Wniosek przyjęto jednomyślnie.

Poseł Bocheński wnosi poprawkę do wniosku xięcia Marszałka, aby xiążę Marszałek sam wybrał delegatów, mających się udać do Jego Excelencyi Namiestnika celem złożenia podziękowania Najjaśniejszemu Panu.

Poprawkę tę Izba przyjęła.

Marszałek wyznacza do tej deputacji Jego Excelencyę x. Metropolitę Litwinowicza, x. Biskupa Manastyrskiego, Jego Excelencyę hr. Gołuchowskiego, Alfreda hr. Potockiego i posłów Kowbasiuka i Demkowa.

Posel Boczkowski odpowiada imieniem Wydziału krajowego na interpelację posła Kozłowskiego w sprawie zapomogi większych właścicieli ziemskich, niedostatkiem dotkniętych, na którą na posiedzeniu z dnia 19. Marca tenże poseł tylko tymczasową dał był odpowiedź.

Poczem poseł Kowbasiuk dziękuje Najjaśniejszemu Panu, Rządowi, Marszałkowi i Wydziałowi krajowemu za przeprowadzenie do skutku pożyczki, i prosi, aby Wydział ze względu na rozpoczynającą się wiosnę przyspieszył niesienie zapomogi cierpiącym niedostatek.

Marszałek odpowiada, że Wydział i komisya głodowa robia w tym względzie co tylko można.

Poczem następuje z porządku dziennego sprawozdanie komisji gminnej o ustawie o reprezentacji powiatowej dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem xięstwem Krakowskiem.

Sprawozdawcą jest poseł Krzeczunowicz.

Ustawa ogłaszająca tę ustawę została całkiem przyjęta podług projektu komisji.

Potem idą z kolei rozprawy nad samą ustawą o reprezentacji powiatowej.

Dział I. O ustanowieniu reprezentacji powiatowej.

§§. 1. do 5. włącznie przyjęto według projektu komisji.

Przy §. 6., ustępie drugim, wnosi poseł Geringer dodatek po słowach: „przedsiębiorstwa przemysłowego“ dodać wyrazy „lub rolniczego“.

Podczas rozprawy oświadcza się Komisarz rządowy w imieniu Rządu przeciw tej poprawce. Poseł Geringer cofa swą poprawkę. §. 6. przyjęto w całości według projektu komisji.

Przy §. 7. wnosi poseł Ławrowski, aby paragraf ten projektu komisji zastąpić §. 8. projektu rządowego.

Posel Adam hr. Potocki wnosi, aby liczbę 36 członków Rady powiatowej w tym paragrafie umieszczoną ograniczyć do 26., a zarazem zapowiada zmianę ustępu e) w §. 8., mającą na celu ograniczenie liczby do 12 maximum.

Komisarz rządowy oświadcza, że ponieważ projekt komisji zgadza się w punktach istotnych z zasadami Rządu, przeto Rząd w punktach podrzędnych nie opiera się przy swem zdaniu, zostawiając je decyzji Wysokiej Izby.

Wniosek posła Ławrowskiego upada. Wniosek posła hr. Potockiego przyjęto, a więc i dotyczący paragraf przyjęto z tą poprawką.

Przy §. 8. brzmi poprawka posła Adama hr. Potockiego: „Liczba członków Rady powiatowej, na jedną grupę przypadająca, nie może nigdy przenosić liczby 12.“

Sprawozdawca prostuje mylkę druku w ustępie a); albowiem po słowach „opłacanych przez trzecie osoby“ powinno jeszcze być „i policzonych przy grupie najwyżej opodatkowanych“.

Posel x. Ginilewicz wnosi poprawkę do ustępu b), aby zamiast „nie dosięga połowy“ umieścić dwu trzecich części kwoty, jaka się okaże z podzielenia ogólnej sumy podatków“ i t. d.

Posel Ławrowski robi przy ustępie e) poprawkę, aby liczba członków na jedną grupę nie przewyższała połowy liczby ogólnej członków rady.

Poprawka posła x. Ginilewicza upadła, również opadła poprawka posła Ławrowskiego.

Cały §. 8. przyjęty jest z poprawką posła Adama hr. Potockiego, co do ustępu e), którą komisya przyjęła za swoją.

Przy §. 9. żąda poseł x. Pawlikow, aby zamiast tego paragrafu komisji przyjąć §. 10. projektu rządowego; — wniosek ten upada, a przyjęto §. 9. podług projektu komisji.

Do §. 10. żąda on, aby do tego paragrafu dodać ustęp drugi §. 11. projektu rządowego; dodatek ten upada, przyjęto więc §. 10. podług projektu komisji.

§ 11. przyjęto według projektu komisji.

Przy §. 12. wnosi poseł Hebda poprawkę, aby zastępca posiadacza większego był tylko właściciel większy, a nie jego sluga.

Posel Ławrowski wnosi, aby §. 12. zupełnie opuścić.

Posel Zakrzewski zapytuje sprawozdawcę, czy wyrazy „jeżeli nie mają w powiecie stałego zamieszkania“ — odnosi się tylko do najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, czy też i do posiadaczy ziemskich.

Komisarz rządowy zwraca uwagę na to, że w tym paragrafie brakuje w ustępie drugim po słowach „kto już do Rady powiatowej należy“ wzmianki o obieralności.

Sprawozdawca odpowiada, że w tekście polskim jest myłka druku, powinno bowiem po słowach „kto już do Rady powiatowej należy“ być: „lub nie jest obieralnym.“

Na żądanie Izby zamknięto dyskusję nad tym punktem.

Sprawozdawca odpowiada posłowi Zakrzewskiemu, że paragraf ten należy tak rozumieć, jak tekst jego opiewa.

Poseł Hebda cofnął swą poprawkę, a paragraf ten w całości z dodatkiem z powodu omyłki druku w tekście polskim opuszczonym, przyjęto, — upadł więc wniosek posła Ławrowskiego.

§§. 13., 14., 15., 16. i 17. przyjęto według projektu komisji.

Przy §. 18. wnosi poseł Ławrowski poprawkę tej treści: „Członkowie reprezentacyi powiatowej mogą żądać wynagrodzenia z funduszków powiatu za wydatki w gotowych pieniądzech z ich urządzeniem połączone“ — potem zostać mają końcowe słowa paragrafu komisji „o sposobie i wysokości tego wynagrodzenia orzeka Rada powiatowa.“ Podczas rozpraw wniesiono i przyjęto zamknięcie dyskusji.

Wniosek posła Ławrowskiego upadł, a przyjęto §. 18. według brzmienia projektu komisji.

§. 19. przyjęto również podług projektu komisji.

Dział II. A.) O zakresie działania reprezentacyi powiatowej.

§§. 20., 21. 22. przyjęte podług projektu komisji.

Przy §. 23. wnosi poseł x. Guszalewicz, aby ustępy drugi i trzeci tego paragrafu opuścić, i że dodatki od podatków bezpośrednich i inne nakłady nad 10% wymagają ustawy krajowej.

Wniosek ten upadł, a §. 23. przyjęto podług projektu komisji.

Do §. 24. wnosi poseł Sfarowiejski, aby wyrazić większy komplet, dodając po słowach „Rada powiatowa“ słowa: „w komplecie $\frac{3}{4}$ członków zebrana.“

Wniosek ten upadł a paragraf przyjęto podług projektu komisji.

§§. 25., 26., 27. i 28. przyjęte podług projektu komisji.

B.) O zakresie działania Wydziału powiatowego.

§§. 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36. i 37. przyjęte podług projektu komisji.

Dział III. O traktowaniu spraw.

§§. 38., 39., 40., 41., 42., 43., 44. i 45. przyjęto podług projektu komisji.

Przy §. 46. wnosi poseł Henryk Wodzicki, aby liczbę członków Wydziału, potrzebnych do kompletu Rady Wydziału, prócz prezesa ograniczyć do dwu.

Poseł Pawlikow wnosi, aby oprócz prezesa było czterech członków Wydziału potrzebnych do kompletu Rady.

Komisarz rządowy zaleca przyjęcie wniosku komisji, bo Rząd liczbę trzech uważa za minimum.

Wniosek posła Henryka Wodzickiego upadł, również i wniosek posła x. Pawlikowa, a przyjęto paragraf podług projektu komisji.

§ 47. przyjęto również podług tego projektu.

Dział IV. O nadzorze nad reprezentacją powiatową.

§§. 48., 49., 50., 51., 52. i 53. przyjęto podług projektu komisji.

Przy §. 53. zrobił referent poprawkę, aby zmazać w napisie wyrazy „odroczenie lub.“

Poseł x. Ruczka oświadcza, że dla ułatwienia sprawy budżetu, cofa swój wniosek o emeryturę dla Wincentego Pola, tem bardziej, że cel najbliższy osiągnięty jest w drodze prywatnej; sprawę zaś zaopatrywania zasłużonych dla kraju mężów z funduszków krajowych przedłoży tenże poseł innym razem.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 2 $\frac{3}{4}$.

Następne posiedzenie we Czwartek dnia 22. Marca.

Porządek dzienny:

Rozprawy nad ordynacją wyborczą powiatową;

sprawozdanie komisji administracyjnej o mesznem, i

sprawozdanie komisji o statucie dla miasta Lwowa.

L. Sapięha, w. r.

L. Wodzicki, w. r.

Z. Sawczyński, w. r.

Dalszy ciąg petycyj do dnia 21. Marca 1866. r. wniesionych do Sejmu:

2316. Włościanie gminy Meduchy, przez posła Kulczyckiego, o pożyczkę.
2317. Kuła Tomasz, żołnierz wystuszony, przez posła Zbyszewskiego, o zadosyćuczynienie względem pobicia go przez adjunkta Papika.
2318. Jakubowski Józef, właściciel dóbr Łopuszka mała i Żaklin, przez posła Zbyszewskiego, o uwolnienie od obowiązku zwrotu danej w r. 1846. dla włościan zapomogi.
2319. Nauczyciele głównej szkoły w Haliczu, przez posła Pawlikowa, o polepszenie dotacji nauczycielskiej.
2320. Widuch Wawrzeniec i Sroka Jakób, włościanie z Gilowic, przez posła x. Antalkiewicza, uzalają się na zatrzymanie wypłaty za dostarczenie kamienia na gościniec.
2321. Nowosieleccy Józef i Wilhelmina, właściciele posiadłości dworskich w Wojtkowej, przez posła Gniewosza, o odpisanie podatków.
2322. Stefański Władysław, właściciel dóbr Płoki, przez posła Adama hr. Potockiego, uskarża się na wydanie koncesyi w Płokach na wyszynk słodzonych napojów i na upadek propinacyi.
2323. Parafianie obrządku gr. kat. w Stanisławowie, przez posła x. metropolitę Litwinowicza, o utworzenie dyecezyi tegoż obrządku w Stanisławowie.
2324. Gmina Berteszów, przez posła x. Dzerowicza, o zapomogę.
2325. Gmina Majnicz, przez posła Krawcowa, o zapomogę.
2326. Gmina Sapachów, przez posła Andrejczuka, użala się na zabranie jej gruntów i lasu przez skarbu tamtejszy.
2327. Gmina Turaszówka, przez posła Pudła, o zwrócenie pastwiska przez dwór zabranego.
2328. Gmina Podhorce, przez posła Zahorojkę, użala się na tamtejszy komitet do udzielania zapomogi głodowej i żąda aby zapomogę udzielał urząd powiatowy.
2329. Gmina Tylmanowa, przez posła Żabińskiego, użala się na różne pokrzywdzenia ze strony skarbu tamtejszego.
2330. Gmina Tylmanowa, przez posła Żabińskiego, uskarża się na opłatę dodatków na potrzeby kościelne, na wysokie podatki i drogą sól — oraz prosi o prawo do propinacyi i rybołówstwa.
2331. Gmina miasteczka Bohorodczany, przez posła hr. Gołuchowskiego, o zapomogę 2.000 złr. i 700 korcy żyta do spłaty w trzech latach.
2332. Ilnicki Floryan, przez posła Hoppena, o zapomogę.
2333. Gmina Topolnica, przez posła Zyblikiewicza, ponownie o zapomogę.
2334. Gmina Basznia dolna, przez posła Janowskiego, o zapomogę zwrotną.
2335. Gmina Małastów, przez posła Rydzowskiego, o ulgę w podatkach, w robotach przy drogach, zakaz żydom kupowania i arendowania gruntów rustykalnych, o propinacyę i zniesienie szacunku katastralnego.
2336. Gmina Krnżyki, przez posła Szemelowskiego, o pożyczkę i odpisanie podatków.
2337. Gmina Rozłucz, przez posła Stockiego, o uwolnienie od płacenia myta drogowego i mostowego w tejże włości.
2338. Gmina miasta Niemirów, przez posła Polanowskiego, o zmianę ustawy wyborczej.
2339. Gminy Niemirów, Przedmieście, Parypsy, Wróblaczyn i Szczerzec, przez posła Polanowskiego, o zapłatę za dostawę kamienia na gościniec jarosławsko-jaworowski.
2340. Pięściorowski Ryszard, właściciel dóbr Kuźmina, przez posła Kozłowskiego, o odpisanie podatków.

Z tych liczby: 2.316, 2.321, 2.324, 2.325, 2.331, 2.332, 2.340 odsełają się do Wydziału krajowego.